

گفتگو با دکتر پرویز شهریاری راد معاون سازمان امور مالیاتی کشور

حسابدار: در صورت امکان خلاصه‌ای از وضعیت لایحه مالیات بر ارزش افزوده که در حال حاضر در کمیسیون اقتصاد مجلس در

حال بررسی است توضیح دهید؟

شهریاری راد: لایحه کنونی مالیات بر ارزش افزوده با استفاده از تجارب گروهی از کارشناسان برجسته اقتصادی، مالیاتی و حقوقی کشور و هم چنین اخذ نظرات طیف وسیعی از دستگاه‌های اجرایی و متخصصین اقتصادی و حقوقی، مالی، مالیاتی و حقوقی در سال‌های ۸۰ و ۸۱ تدوین و نهایتاً در شهریور ۸۱ به تصویب هیئت وزیران رسید و در مهرماه سال ۸۱ به مجلس شورای اسلامی ارائه گردید. بررسی‌های اولیه این لایحه در نیمه دوم سال ۸۱ توسط مجلس شورای اسلامی صورت گرفت. لایحه در کمیسیون اقتصادی به عنوان کمیسیون اصلی و ۳ کمیسیون دیگر (صنعت، کشاورزی، فرهنگی) به عنوان کمیسیون‌های مرتبط مورد بحث و بررسی تخصصی قرار گرفت و کلیات لایحه در کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی مورد تأیید قرار گرفت.

نمایندگان محترم مجلس سوابقی را در ارتباط با آثار اقتصادی و اجتماعی ناشی از اجرای نظام مالیات بر ارزش افزوده و حصول اطمینان از میزان آمادگی و توانایی لازم در اجرای مالیات بر ارزش افزوده مطرح نمودند. در همین راستا دفتر طرح مالیات بر ارزش افزوده در سال ۱۳۸۲ مطالعات گسترده‌ای در زمینه آثار اقتصادی ناشی از اجرای این نظام مالیاتی و فراهم آوردن زمینه‌های لازم از جمله، سیستم‌ها و روش‌های عملیاتی، فرم‌ها و دستورالعمل‌ها، اجرای این نظام مالیاتی را به عمل آورد. هم‌اکنون با فراهم بودن مقدمات مورد نظر مجلس شورای اسلامی و شناخت بسیار خوب بخش اقتصادی مجلس هفتم از موضوع، امیدواریم تصویب لایحه در مجلس هفتم به انجام برسد.

حسابدار: مزایای مالیات بر ارزش افزوده چیست؟ برخی می‌گویند با تصویب مالیات بر ارزش افزوده قاعده‌تاً بقیه مالیات‌ها حذف و منتفی گردد، آیا این تلقی درست است؟

شهریاری راد: چنانچه قبلاً به‌طور اجمال اشاره شد، مزایای عمده

دکتر پرویز شهریاری راد دارای درجه لیسانس مدیریت از دانشکده صنعت نفت آبادان، فوق لیسانس مدیریت بازرگانی از مرکز مطالعات مدیریت ایران و دکترای مدیریت روابط بین‌الملل از دانشگاه ناتینگهام انگلستان می‌باشد. نامبرده دارای سوابق متعدد مدیریتی در سازمان‌های دولتی بوده که از آن جمله می‌توان به عضو هیئت مدیره و مدیر امور اداری شرکت ملی نفت ایران، دبیر شورای عالی انفورماتیک کشور، مدیرعامل شرکت داده‌پردازی ایران، معاونت اداری و مالی وزارت برنامه و بودجه (سابق)، مشاور وزیر معادن و فلزات، معاونت طرح‌های عمرانی و دبیر شورای عالی فولاد کشور، معاون اقتصادی سازمان صنایع ملی ایران و معاونت سرمایه‌گذاری منطقه آزاد قشم اشاره نمود. نامبرده هم‌اکنون معاون سازمان امور مالیاتی کشور در امور مالیاتی تهران بزرگ و قائم‌مقام مجری طرح مالیات بر ارزش افزوده می‌باشد.

لایحه مالیات بر ارزش افزوده یک سالی است که به مجلس ارائه شده است. با توجه به مفاد لایحه مذکور برآن شدیم تا طی یک گفتگوی کوتاه با جناب آقای دکتر پرویز شهریاری راد قائم‌مقام طرح مالیات بر ارزش افزوده، اطلاعاتی را در اختیار علاقه‌مندان قرار دهیم.

حسابدار

حسابدار: جانب آقای دکتر شهریاری، چه شد که دولت به فکر اخذ مالیات بر ارزش افزوده افتاد؟

شهریاری راد: مالیات بر ارزش افزوده در ایران به عنوان بخشی از اصلاح ساختار اقتصادی در قالب طرح ساماندهی اقتصادی و قانون برنامه سوم توسعه و در جهت تغییر ترکیب درآمدهای مالیاتی دولت مطرح گردید. انتقال فشار اخذ مالیات از تولیدکنندگان به مصرف‌کنندگان کالاهای موجب تشویق تولیدکنندگان و صادرکنندگان و نهایتاً افزایش سطح اشتغال می‌گردد، و گسترش پایه درآمدهای مالیاتی، و سایر خصوصیات برجسته این نوع مالیات دلائل دولت را در مطرح نمودن این نظام مالیاتی بوده است.

مالیات برارزش افزوده شامل این موارد می‌گردد:

- گسترش پایه‌های مالیاتی؛
- تامین بخش قابل ملاحظه‌ای از درآمدهای دولت به عنوان یک منبع درآمد با ثبات و انعطاف‌پذیر؛
- ایجاد انگیزه، جهت سرمایه‌گذاری و تولید نهایتاً افزایش اشتغال؛
- استقرار نظام مالیاتی خوداجرا و مبتنی بر خوداظهاری (در این حالت به دلیل مشارکت مؤدی هزینه وصول در این نظام پایین می‌باشد)؛
- کمک به شفاف‌سازی مبادلات و فعالیت‌های اقتصادی و در نتیجه سهولت اعمال انواع دیگر مالیات؛
- به عنوان یک نوع مالیات مدرن که بایستی بر مبنای نظام‌های مکانیزه وصول مالیات به مورد اجرا گذاشته شود، به بهبود سطح بهره‌برداری از فن‌آوری اطلاعات (IT) و بهره‌وری از طریق اتوماسیون اداری در کل نظام مالیاتی کمک می‌نماید؛
- تاخیر در عملیات وصول این نوع مالیات نسبت به سایر انواع مالیات حداقل می‌باشد.

در زمینه سوال دوم شما ذکر این نکته را ضروری می‌دانم که نظام مالیات برارزش افزوده به عنوان مکمل نظام مالیاتی کشور و نه جایگزین مالیات بر درآمد مطرح می‌باشد. لذا اطلاق جایگزینی این مالیات به جای انواع مالیات صحیح نمی‌باشد.

حسابدار: آیا بدون یک زیر ساخت مخابراتی - الکترونیکی امکان اخذ مالیات برارزش افزوده وجود دارد؟

شهریاری‌راد: همان‌طوری که عرض کردم مالیات برارزش افزوده یک نوع مالیات است که معمولاً بر مبنای حداکثر استفاده از امکانات فن‌آوری اطلاعات (IT) پیاده‌سازی می‌گردد، ولی با توجه به محدودیت‌های موجود، طراحی سیستم کامپیوتری مالیات برارزش افزوده در کشور، که هم اکنون در این دفتر در حال انجام می‌باشد به طریقی صورت خواهد گرفت که سیستم هم به صورت Offline و مجزا در هر دفتر مالیاتی قابل اجرا باشد و تلفیق اطلاعات به صورت‌های مختلف امکان‌پذیر باشد و هم در صورت فراهم بودن امکانات مناسب و امن مخابراتی به صورت Online و حتی از طریق شبکه‌های Internet و یا Intranet قابل اجرا باشد.

حسابدار: سازمان اجرایی مالیات برارزش افزوده کدام است و مسئولیت آن را به‌طور خلاصه توضیح دهید؟

شهریاری‌راد: در لایحه مالیات بر ارزش افزوده تصویب نهایی تشکیلات اجرایی به بعد از زمان تصویب قانون توسط مجلس محترم شورای اسلامی موکول گردیده است ولی با توجه به لزوم شکل‌گیری هرچه سریع‌تر تشکیلات اجرایی مالیات بر ارزش افزوده، هم اکنون هیئتی زیر نظر معاون محترم رئیس جمهوری تشکیل گردیده تا بتوان هر چه زودتر تشکیلات اجرایی مربوطه را به تصویب رساند و این خود زمینه‌ساز به‌کارگیری نیروی انسانی مربوطه می‌باشد.

حسابدار: با توجه به اصلاحیه مورخ ۸۰/۱۱/۲۷ و قانون تجمیع عوارض که از ۸۲/۱/۹ قابل اجرا شده لزوم ارائه لایحه مالیات برارزش افزوده چیست؟

شهریاری‌راد: در واقع لایحه مالیات بر ارزش افزوده همان‌طوری که قبلاً نیز اشاره شد نه به عنوان یک مالیات جدید بلکه به عنوان بخشی از اصلاحات نظام مالیاتی که به دو مورد برجسته آن اشاره نمودید مطرح می‌باشد در واقع با کاهش نرخ‌های مالیاتی در اصلاحیه مورخ ۸۰/۱۱/۲۷ قانون مالیات‌های مستقیم زمینه لازم برای انتقال بخشی از بار مالیاتی از تولیدکنندگان به مصرف‌کنندگان به وجود آمد. قانون تجمیع عوارض نیز با از بین بردن مراجع متعدد وضع و اخذ مالیات غیرمستقیم و عوارض، زمینه لازم جهت اجرای نظام مالیات بر ارزش افزوده را ایجاد نمود. در نتیجه بستر لازم جهت اجرای نظام مالیات بر ارزش افزوده هم‌اکنون فراهم گردیده است. لازم به ذکر است با اجرای نظام مالیات بر ارزش افزوده، اخذ سایر مالیات‌های غیرمستقیم که هم اینک بر اساس قانون موسوم به تجمیع عوارض اخذ می‌گردد، به‌جز در موارد بسیار محدودی متوقف خواهد گردید.

حسابدار: نقش جامعه حسابداران رسمی ایران پیرامون مالیات برارزش افزوده و جایگاه حسابداران رسمی هر فرآیند وصول این مالیات چگونه است؟

شهریاری‌راد: نظام مالیات برارزش افزوده بر پایه صدور صورتحساب فروش (فاکتور) و نگهداری دفاتر و معین‌های خرید و فروش استوار می‌باشد. مهم‌ترین نقش حسابداران به طور اعم و جامعه حسابداران رسمی ایران به طور اخص حمایت و تشویق اصل ثبت و نگهداری شفاف اطلاعات معاملات توسط بنگاه‌های اقتصادی می‌باشد. علاوه بر آن همکاری متخصصین شما در جهت تدوین استانداردهای حسابرسی جهت نظام مالیات برارزش افزوده نیاز وافر می‌باشد.

هم چنین در اصلاحات پیشنهادی کمیته بازنگری لایحه مالیات برارزش افزوده نقش موثر لازم برای حسابداران رسمی در رسیدگی به امور مالیاتی مؤدیان به نمایندگی از سازمان امور مالیاتی کشور پیشنهاد گردیده است.

حسابدار: لطفاً هر توضیح دیگری پیرامون مالیات برارزش افزوده دارید بفرمایید.

شهریاری‌راد: اجرای نظام مالیات برارزش افزوده صرفاً در سایه همکاری مستمر دستگاه‌های اجرایی، سایر بخش‌های سازمان امور مالیاتی کشور، گمرک کشور، جامعه حسابداران و بالاخص جامعه حسابداران رسمی ایران، متخصصین اقتصادی، مالی و مالیاتی، صاحبان قلم و اندیشه، ارباب جراید و رسانه‌های جمعی و عموم مردم، بالاخص صنوف و اتحادیه‌های صنفی، امکان‌پذیر خواهد بود. به عبارت دیگر یک مشارکت همه جانبه جهت اجرای این نظام مالیاتی مورد نیاز است. بنابراین دفتر طرح مالیات بر ارزش افزوده آماده استفاده از نظرات و همکاری با کلیه متخصصین و دستگاه‌های ذی‌ربط بوده و از آن استقبال می‌نماید.

در پایان، ضمن تشکر از فرصتی که در اختیار این جانب قرار گرفت، از توجه نشریه شما به موضوع تشکر می‌نمایم.